

med meget vanskelige Isforhold. Vestisen blev truffen lidt nordfor Holsteinsborg næsten helt ind til Land, hvilket medførte, at et Besøg i Disko Bugten opgaves, da Chefen ikke ansaa det for forsvarligt under disse Forhold at trænge nordpaa med et Jærnskip, og da „Ingolf“ d. 26. Juli forlod Godthaab for Hjemgaaende, befandt den sig nogle Timer efter i tyk Taage midt i Storisen, som det først meget nordligere lykkedes at slippe ud af. Til Kap Farvel naaede „Ingolf“ med godt Vejr, men herfra til Færøerne standsedes Undersøgelserne næsten ganske af vedholdende Storm. D. 22. August ankom „Ingolf“ til Kjøbenhavn.

Det vil fremgaa af ovenstaaende, korte Oversigt, at Vejret paa dette Aars Togt har lagt Undersøgelserne meget betydelige Hindringer i Vejen, og naar Udbyttet desuagtet maa betegnes som godt, skyldes det den Ihærdighed, hvormed der er blevet arbejdet, og at enhver gunstig Chance er bleven benyttet.

Det hydrografiske Udbytte bestaaer i en Række Lodskud og Temperaturmaalinger foruden et meget betydeligt Antal hjembragte Vandprøver, der ville blive Gjenstand for kemiske Undersøgelser. Den største Dybde, der er maalt paa Togtet, og paa hvilken ligeledes er bleven foretaget zoologiske Indsamlinger, er 1870 Favne.

Hvad disse Indsamlinger angaaer, da have de ydet et omfangsrigt Materiale, hvis Bearbejdelse vil kræve lang Tid og sikkert vil bringe meget Nyt for Dagen, ikke mindst med Hensyn til de ganske smaa Former, som dels ved Hjælp af Trawl og Skraber ere bragte op med Havbundens Dynd, som Expeditionens Naturforskere have vist særlig Opmærksomhed, dels ere indsamlede som

„Plankton“ ved Hjælp af lignende Apparater som de, der anvendtes af den bekendte tyske Expedition i 1889. Om den Del af Indsamlingen, som man ombord har kunnet underkaste en foreløbig Adskillelse og Prøvelse, kan allerede nu siges, at den har bragt tilveje flere hidtil ukjendte Dyrearter og skaffet vort zoologiske Museum, endog i meget fyldig Repræsentation, talrige i videnskabelig Henseende værdifulde Dyreformer, som hidtil enten slet ikke eller kun mangelfuldt vare repræsenterede dér, og at den har konstateret, at talrige Koraldyr, Pighuder, Krebsdyr og andre lavere Dyreformer, ogsaa enkelte Fiske, der hidtil kjendtes fra langt sydligere Bredder i Atlanterhavet (mellem Vestindiens og Ny-Englands Bredder), følge de store Dybder langt imod Nord, saa at den af „Ingolf“ undersøgte Del af Oceanet i zoogeografisk Henseende viser sig meget afvigende fra den af den norske Nordhavsexpedition gjenne søgte.

Sauntidig med de zoologiske Undersøgelser er der blevet udført meget betydelige botaniske Indsamlinger baade til Søs og i Land, og alt dette i Forbindelse med de hydrografiske og magnetiske Arbejder, der ere udførte af Skibets Officerer, vil i Forbindelse med Udbyttet af næste Aars Togt, naar engang Bearbejdelsen kommer til at foreligge, danne et værdifuldt og interessant Værk.

Kommandør *Wandel* var, som anført, Expeditionens Leder; Skibets militære Stab bestod desuden af tre Officerer, en Læge og en Maskinmester; den videnskabelige Stab bestod af de tre Zoologer: Dr. phil. *Jungersen*, Dr. phil. *H. Hansen* og Cand. mag. *Lundbeck* samt Botanikeren, Stud. mag. *Ostenfeld-Hansen* og Kemi-keren, Stud. mag. *M. Knudsen*.

Dr. phil. Th. Thoroddsens Undersøgelser paa Island 1895.

Dr. Th. Thoroddsen har i Aar fortsat sine interessante, af den danske Stat støttede Undersøgelser, der for indeværende Sommers Vedkommende have strakt sig over den nordøstlige Del af Island, Halvøerne Melrakkaslétta og Langanes samt de bagved liggende Højsletter. Disse afsides liggende Egne ere ikke tidligere blevne undersøgte af Naturforskere. I Begyndelsen af Juli rejste han fra Reykjavik til Nordlandet og begyndte sin egentlige Undersøgelserrejse fra Akureyri d. 13. Juli med først at undersøge de store, højtliggende Lavastrækninger nordfor Mývatn, hvor flere hidtil ukjendte, store og dybe Kratersvælge

opdagedes. Melrakkaslétta (Melrakke betyder Ræv), Islands nordligste Halvø, hvoraf en lille Del strækker sig op over Polarkredsen, blev af Dr. Thoroddsen berejst og nøje undersøgt. Paa begge Sider begrænses denne Halvø af Palagonitfjælde, medens det Indre optages af Sletter og Højflader af isskuret, præglacial Lava. Den af de Søfarende bekjendte Pynt Rauðinúpur fandtes at være et præglacialt Krater, og de røde Fjældskred, der have givet Pynten dens Navn, viste sig kun at være tykke, røde Slaggelag. Midt inde paa Halvøen fandt Thoroddsen ogsaa en nyere Kraterække, der har udgydt store Lavastømme til begge Sider;

her findes ogsaa en Mængde, flere Mil lange Spalter, der have stor geologisk Interesse, idet de give udmærkede Bidrag til Forstaaelsen af Islands vulkanske Spaltesystemer. I Halvøens Indre opdagedes flere Søer, der ikke findes paa Kortet.

Fra Melrakkaslétta rejste Thoroddsen over Thistil-fjörður, hvor Overfladen for største Delen dækkes af mægtige, glaciale Dannelser, til Langanes, der hovedsagelig er opbygget af Doleritbænke, som mod Kysten afskæres af lodrette Fuglehjærgæ. Næssets sydlige Side optages dog af høje Brecciefjælde, der her danne den østlige Rand af den store Palagonitformation, som optager Midten af Island og udgjør Grundlaget for de fleste islandske Vulkaner. Grænsen for denne Formation fandtes at ligge betydelig østligere, end man før havde antaget; den strækker sig nemlig fra Langanes bagved Vopnafjords Dale til Jökuldalsheiði, derfra over mod Snæfell til Geldingafell ved Vatnajökuls østligste Gletschere.

Efter at Dr. Thoroddsen ogsaa havde herejst Langanesstrandir og Vopnafjörður, hvor Basalten er eneraadende, og derved knyttet sine geologiske Undersøgelser til dem, han foretog forrige Sommer (1894) i Fljótsdalshérad, brød han op til det Indre d. 11. August, især for at undersøge Haugsöræfic, Búrfellsheiði og Dymufjællgarður, Egne, der hidtil kun have været

lidet kjendte, og hvor der ogsaa var meget at gjøre. Her tilbragte Dr. Thoroddsen nogen Tid i Telt for at foretage de nødvendige Opmaalinger og Undersøgelser. De mange forgrenede og takkede Fjældkjæder og Bjærggrupper, som her i forskellige Retninger strække sig over Højlandet, ere udelukkende opbyggede af nyere, rimeligvis postglacial Tuf af samme Slags som den, han opdagede 1893 i Egnene ved Skaptáens Kilder. I geografisk Henseende var Udbyttet betydeligt; det viste sig nemlig, at de Fjældkjæder og Flodløb, der findes paa de ældre Kort, maa forandres, og flere nye Bjærg og Søer maa indføres paa Kortet. Mellem Gagndagahnúkar og Jökulsá opdagede Thoroddsen ogsaa store Lavastrømme og Kraterrækker, Sænkninger og aabne Spalter, der vise en meget betydelig vulkansk Virksomhed i Fortiden. Efter at have undersøgt Højlandet østfor Jökulsá, rejste Dr. Thoroddsen over Kelduhverfi og Tjernes tilbage til Akureyri og derfra d. 7. September med Postskibet „Thyra“ til Kjøbenhavn.

I Juli Maaned begunstigedes Expeditionen af udmærket godt Vejr, men i August var Regn og Taage temmelig hyppig i Nordostlandet uden dog at lægge væsentlige Hindringer i Vejen for de geografiske og geologiske Undersøgelser.

En nærmere Beretning om Expeditionen vil blive meddelt i et følgende Hefte.

Generalstabens Opmaaling af Færøerne.

Af Kaptajn i Generalstaben Sand.

Uagtet det vel maa siges, at nøjagtige Kort over denne fjærne og tyndt befolkede Øgruppe ikke have samme Betydning som Kortene over det øvrige Land, ansaa Generalstaben det dog for nødvendigt at foretage en rationel Opmaaling af Øerne, da disse udgjøre en Del af Kongeriget og saaledes staa i et andet Forhold til det egentlige Danmark end Tilfældet er med Island og Kolonierne. Det var derfor paatænkt at lade en saadan Opmaaling følge umiddelbart paa den nu snart tilendebragte nye Opmaaling af den sjælandske Øgruppe.

Vel existerer der ældre Kort over Færøerne, idet der i Slutningen af forrige Aarhundrede af Kaptajn Born, daværende Kommandant i Thorshavn, blev foretaget en Opmaaling, hvis Resultater Søkortarkivet udgav i Form af et Kort over Øgruppen, men denne Opmaaling er sikkert udført med ringe personlige og materielle Kræfter, saaledes at de paa

Grundlag heraf udarbejdede Kort lide af Datidens Mangler og ingenlunde kunne siges at være tilfredsstillende. De nævnte Kort, der kun findes i en lille Maalestok, indeholde Øernes Konturer, Bygderne, de vigtigste Vandløb og Terrænfigurationen i store Træk nogenlunde rigtig. Derimod mangle alle Detailler, bl. a. de saakaldte Bygdeveje, der vel ikke i egentlig Forstand ere Veje — saadanne findes nemlig slet ikke — men dog afgive de eneste Færdselslinjer mellem de forskellige Bygder.

Værre endnu er dog den indbyrdes Beliggenhed af de forskellige Øer; her ere Fejlene saa store, at de endog let opdages ved en flygtig Sammenligning mellem Kortet og Virkeligheden. Endelig kan anføres, at den astronomiske Bestemmelse af Øgruppens absolute Beliggenhed vistnok er behæftet med betydelige Fejl, og det var navnlig denne sidste Omstændighed, der